

TOELICHTING bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd dorpsgezicht ex artikel 20 van de Monumentenwet in HAVELTE (kerksituatie) gemeente Havelte.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tek. nr. 043) door een stippellijn omgrensde gebied.

Buiten de bebouwde kernen ligt tussen het dorp Havelte en het noordoostelijk daarvan gelegen dorp Uffelte de oude monumentale kerk. Zij wordt slechts omgeven door een tweetal boerderijen, waarvan één als kosterswoning dienst doet; deze situatie heeft ceuwenlang onveranderd voortbestaan.

De kerk werd in het begin van de 14e eeuw gebouwd, waarbij gebruik werd gemaakt van muurresten van een Romaanse kapel, die voordien op dezelfde plaats stond. De sporen van deze vroegere kapel zijn in de zijmuren duidelijk zichtbaar. De toren kwam in 1410 gereed en door verhoging van de muren kreeg het schip in de 15de eeuw zijn huidige vorm.

Het kerkelijk erf, waarop oude grafstenen worden aangetroffen, is aan drie zijden door hoge eiken omringd. Alleen aan de oostkant ontbreekt deze beplanting, hier grenst het erf van de kostersboerderij direct aan het kerkhof.

Aan de noord- en westzijde grenst een tweetal straten, n.l. de Eursingerkerkweg en de Kerklaan, aan het kerkterrein. Beide straten kruisen elkaar westelijk van de kerk. De eerste heet voorbij de kruising in oostelijke richting Uffelterkerkweg, de andere, die in noordelijke richting niet is verhard, heet voorbij het kruispunt Koningskampweg. Men mag in een geval als dit aannemen, dat de wegen zijn ontstaan door verbreding van de vroegere kerkepaden, die over de es vanaf de bewoonde conglomeraten naar de kerk leidden. Alleen aan de zuidzijde is een groot gedeelte van het pad, dat de verbinding vormde met de oude korpskern Havelte in de oude vorm nog aanwezig. Vanaf alle wegen uit de omgeving heeft men een bijzonder fraai gezicht op de dominerende kerk, waarvan de torenspits boven de rijke houtopstanden uitsteekt. Voor het behoud van dit bijzondere dorpsgezicht zal de uit deze aanwijzing voortvloeiende stedenbouwkundige regeling zich niet alleen moeten beperken tot het thans beschermde gebied, maar zij zal ook voor de wijdere omtrek moeten gelden.